

Det kongelige nærings- og handelsdepartement
Postboks 8014 Dep.
0030 Oslo

postmottak@nhd.dep.no

Vår dato 22.01.2007
Deres dato 21.12.2006
Vår referanse 70273-v2/ES/-
Deres referanse 200604560

Stortingsmelding om innovasjon – NHOs innspill

Næringslivets Hovedorganisasjon er fornøyd med at Regjeringen skal legge frem en stortingsmelding om innovasjon. Vi ønsker at denne meldingen resulterer i en mer helhetlig innovasjonspolitik, og derigjennom vesentlige forbedringer av landets konkurransevne.

På et så tidlig stadium ønsker vi å komme med noen vurderinger knyttet til *prosessen* mer enn å beskrive de konkrete områdene vi mener har størst potensial. Vi har fått forståelse for at det vil bli gode muligheter for å gi mer detaljerte innspill underveis i meldingsarbeidet, og håper på en god dialog, som vi for så vidt allerede har etablert gjennom et innledende møte med departementet i høsten 2006.

Innspill til prosessen

NHO mener at arbeidet med denne meldingen vil ha likhetstrekk med den forrige regjeringens satsing på en ny innovasjonspolitik gjennom *Handlingsplan for helhetlig innovasjonspolitik* (HIP) fra 2003. Det ble lagt frem en oppfølging av denne så sent som sommeren 2005. Likevel bidro ikke HIP til et innovasjonsløft, verken i form av politiske ambisjoner eller rent faktiske resultater. NHO mener dette skyldes forhold som kan oppsummeres i fire hovedpunkter:

- *Sektorinteressene står fortsatt i veien* for helhetlig verdiskapingspolitikk. Flere evalueringer av HIP viser at politiske prioriteringer og planer må forankres grundig i de involverte departementer, men også hos brukerne i offentlig og privat sektor.
- I tillegg må man bygge på *målbare innovasjonspolitiske ambisjoner*, slik man eksempelvis har gjort i Danmark. Dette bidrar til å sikre at politikken gir konkrete resultater.
- For å lage en analyse av nåsituasjonen når meldingen utarbeides og for senere å kunne måle resultatene av den politikken det legges opp til, er det nødvendig med *referansetesting* av Norge opp mot de land det er mest naturlig å sammenligne med. Departementets referansetesting knyttet til oppfølgingen av Lisboa-strategien kan danne et overordnet utgangspunkt, men det er også nødvendig med mer skreddersydde målinger. EU Innovation Scoreboard er et godt verktøy i så måte.

- Det er nødvendig å utvikle og kommunisere et opplegg for oppfølging av politiske forslag, slik man har hatt i Danmark: Gjennomfør, evaluer, juster, gjennomfør. Der har man i etterkant av en innovasjonsmelding, som i realiteten er regjeringens tiltredelseserklæring, rapportert en til to ganger i året om hvilke resultater som er oppnådd i forhold til den planen som er presentert. Tilsvarende er det nødvendig at innovasjonsmeldingen konkretiserer en målbar, langsiktig og systematisk oppfølging av de prioriteringer og planer man foreslår.

NHO tror "sektorproblemet" vil være en hovedutfordring for arbeidet med denne meldingen, som med forrige regjering HIP. Selv om en regjering står bak en helhetlig plan bestående av politikk fra flere sektorer/departementer, så vil både ambisjoner og gjennomføring ofte hemmes av at sektorene "vinner over" den helhetlige planen i praksis (budsjettpolitikken).

Tilsvarende oppleves det at vedtak i Stortinget, tildels også fattet med støtte fra et klare flertall, ikke realiseres. Eksempler på dette er realiseringen av målet om å bringe forsknings- og utviklingsinnsatsen opp til et nivå på 3 pst. av BNP i 2010 og den budsjettmessige oppfølging av de nasjonale transportplanene.

Selv om NHO, som nevnt innledningsvis, er positiv til at arbeidet med en innovasjonsmelding nå er initiert, vil vi med utgangspunkt i ovenstående understreke at det etter vår oppfatning er helt avgjørende at Regjeringen gjennom arbeidet med og den senere oppfølgingen av meldingen sikrer den nødvendige sammenheng mellom intensjonene i meldingen og den senere oppfølging i budsjettsammenheng m.v.

Svar på noen av de spesifikke utfordringene i invitasjonsbrevet

Vi vil følge opp overfor departementet med gode eksempler på innovasjon fra NHOs medlemsbedrifter. I dette korte svaret vil vi begrense oss til å peke på noen viktige fakta om innovasjon i næringslivet, og derigjennom besvare de spørsmål som er stilt i brevet fra statsråden.

Det gjennomføres som kjent mange ulike undersøkelser knyttet til innovasjon i norsk næringsliv¹. Vi vil her beskrive hva vi mener er de to viktigste konklusjonene:

- Hovedfunnet i undersøkelsene er at innovasjon primært foregår i bedriftene, med utgangspunkt i bedriftens egen kompetanse, og kundenes behov. 84 pst. av NHO-bedriftene oppgir egne ansatte som viktigste kilde til ideer m.h.t. utvikling av nye prosesser, produkter og tjenester. SSBs store innovasjonsundersøkelse bekrefter dette. Her oppgir 51 pst. at kilden til innovasjon finnes internt i bedriften. Undersøkelsen viser at egne ansatte er nesten 20 ganger viktigere kilde for innovasjon i norsk næringsliv enn for eksempel universiteter og høyskoler (3 pst.). Dette forteller at *tilgangen på kompetent arbeidskraft og muligheten for å investere i innovasjon internt i bedriftene er desidert viktigst.*

¹ Tre større undersøkelser som viser hvordan innovasjon foregår i norsk næringsliv er; *Utvikling og fornyelse i NHOs medlemsbedrifter*, NIFUSTEP, Norsk Industris årlige *FoU og Innovasjonsrapport*, og ikke minst den omfattende innovasjonsundersøkelsen SSB gjennomfører – *Innovasjon i norsk næringsliv*, sist publisert april 2006.

- Videre viser disse undersøkelsene klart at *kunder og leverandører utgjør de absolutt viktigste samarbeidspartnere i innovasjonsprosjekter*. Kunder er viktigst (35 pst), mens 22 pst. oppgir at kilden til innovasjon er leverandører.

Disse to konklusjonene forteller oss at bedriftenes kjernevirksomhet; å komme opp med stadig bedre løsninger på utfordringer i dialog med kunder og leverandører, er det som bør stimuleres mest om man ønsker størst mulig verdiskapingseffekt. SkatteFUNN er det mest relevante og effektive politikktiltaket her, ved siden av brukerstyrte virkemidler.

Like viktig er tiltak som gir bedriftene mer rom for å fokusere på nyskaping. Dette simpelthen fordi det er bedriftene og de ansatte som innoverer, enten det er en nyetablert eller veletablert virksomhet. Eksempler på viktige politikkområder er skattepolitikk som frigir egenkapital til langsiktige investeringer, forenkling, arbeidslivs- og utdanningspolitikk som gir mer og bedre "hjernekraft" samt en politikk som gjør det enklere og rimeligere for bedriftene å sikre immaterielle rettigheter. Her vil vi komme tilbake med mer konkrete og utfyllende innspill.

Til tross for at NHO peker på at innovasjon og verdiskaping i all hovedsak foregår i bedriftene og er en del av deres hverdag, vil vi samtidig fremholde at ideer og kunnskap fra universiteter, høyskoler og offentlige institutter er vesentlig for landets innovasjonsevne. Vi vil derfor komme tilbake med et mer fokusert innspill på hva vi mener er de store innovasjonspolitiske mulighetene på dette området.

To prioriteringer

Forskning og utvikling

Innovasjon handler om mer enn forskning og utvikling. Likevel vil vi vektlegge den offentlige innsatsen på dette feltet når vi i dette korte svaret skal peke ut de viktigste "tiltak og virkemidler". Vi vil særlig vektlegge tre tiltak og virkemidler:

- NHO mener at potensialet for å styrke Norges innovasjonsevne gjennom økning av rammen for brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) og andre brukerstyrte programmer, er betydelig.
- SkatteFUNN er det enkelttiltaket som i dag utløser mest FoU-basert innovasjon i norsk næringsliv. Det er derfor meget beklagelig at Regjeringen kuttet i ordningen med virkning fra 1. januar 2007. Videreføring av SkatteFUNN er eneste reelle mulighet for å nå ambisjonene om en betydelig styrking av den private FoU i Norge.
- NHO mener at offentlige innkjøp mer systematisk bør brukes for å fremme forskning og innovasjon i næringslivet, blant annet ved å utvide rammen for offentlige og industrielle forskningskontrakter, IFU/OFU. Vi har tidligere anmodet regjeringen om å nedsette et utvalg for å vurdere strategier og tiltak i denne sammenheng. Vi håper det er på plass lenge før stortingsmeldingen er klar i 2008, men det forhindrer på ingen måte at dette tiltaket kan bli et viktig element i arbeidet med meldingen.

Innovasjon i offentlig sektor

Avslutningsvis ønsker vi å knytte en siste hovedprioritering opp mot det tredje punktet ovenfor (IFU/OFU): Offentlig sektor står overfor spennende utfordringer i årene fremover.

NHO tror at meldingen bør inneholde en grundig gjennomgang av potensialet for en vinn-vinn-effekt av offensiv satsing på innovasjon i offentlig sektor. Store offentlige oppgaver kan løses på en slik måte at tjenestene blir bedre og mer kostnadseffektive, *samtidig* som private tjenesteleverandører får muligheten til å utvikle verdensledende løsninger innen enkelte nisjer gjennom samarbeid med en krevende kunde i form av offentlig sektor.

Vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Område næringspolitikk

Petter Haas Brubakk (sign.)
Direktør